

+eZine
of Modern Texts in Translation

March 2019

Norman Manea

translated into English by
MTTLC graduate

Valentina Podoiu

© MTTLC <http://revista.mttlc.ro/>

eZine
**of Modern Texts
in Translation**

Director
Lidia Vianu

ISSN 1842-9149

Issue 196
March 2019

Issue Editor
Cristina Drăgoi

© MTTLT
© The University of Bucharest

Fragments of prose
by **Norman Manea**

translated into English by
MTTLT graduate
Valentina Podoiu

Reviser:
Cristina Botîlcă

IT Expertise:
Cristian Vîjea
Simona Sămulescu

March 2019

Translation Café started in the year 2007, as the magazine of the MA Programme for the Translation of the Contemporary Literary Text (MTTLc), at the University of Bucharest.

The eZINE consists of translations by graduate students of MTTLc, as a prolongation of their activity in class. They are meant to give the graduates a taste of their future profession, and also to increase their sense of responsibility for a translation they sign under their own name.

The texts are translated from or into English, and belong to all literary genres – fiction, poetry, literary criticism, as well as the drama, the essay. The focus is on Modern Literature, broadly meaning the 20th and the 21st centuries: Romanian, British, and American among others.

<http://www.masterat.mttlc.ro/>
<http://revista.mttlc.ro/>
<http://www.editura.mttlc.ro/>

For comments or suggestions, please contact the publisher lidia.vianu@g.unibuc.ro

March 2019

Fragments of prose by

Norman Manea

Translated into English by
MTTLC graduate

Valentina Podoiu

March 2019

Plicul Negru

În fereastra ghișeului, capul drăgălaș, cu zuluți, al dimineții de primăvară. Ochi mici negri. Buzele carmin, obrații de email roz.

— Ziarele! Gata, le sortez într-o clipă. Într-o clipă...

Bărbații grupați în jurul ghișeului se animară.

Fata se retrase în fundul chioșcului, să aranjeze pachetele de ziare. Trotuarul devenise neîncăpător. Trecătorii se înmulțiseră, se mișcau repede, priviri rotite, nerăbdătoare, valuri, valuri, furnici renăscute, grăbite. Coada la ziare se lungea.

— Nu mai am *Flacăra*, anunță soprana. Gata și *România liberă*, asta e ultimul. Oho, să fii mata sănătos, *Filatelia* și *Pescarul* vin rar de tot. Nu, n-am *Rebus*, poate mâine.

Domnul înalt și palid se retrase lângă stâlp, cu sulul de

The Black Envelope

Through the window of the booth, the cute head, with curls, of the spring morning. Small black eyes. Carmine lips, cheeks of pink enamel.

'The papers! Done, I'll sort them in a blink. In a blink...'

Around the booth a group of men got more lively.

The girl withdrew to the back of the booth to arrange the piles of papers. The sidewalk had become overcrowded. The passers-by had multiplied, they were walking fast, looking round, waves and waves of reborn hurried ants. The queue for papers was growing.

'I'm out of *Flacăra**, announced the soprano. *România liberă** is also finished, this is the last one. Oh ho, good health to you too, *Filatelia** and *Pescarul** come very rarely. No, I don't have *Rebus**¹, maybe tomorrow.

The tall pale gentleman withdrew to the side pillar, with

¹ Romanian names of communist newspapers and magazines.

ziare proaspete sub braț. Le desfăcu, începu să răsfoiască.

—Ce-or fi având bărbații ăștia, bombăni bătrânică rezemată de coșul de gunoi. Ziare, ziare, cozi la ziare, auzi! Copii proști. Parcă ar afla ceva din ele. Sunt la fel, sunt toate la fel, domnule! Bani prăpădiți, domnule... Dar domnul înalt, cu părul și barba și mustățile albe, perfect tăiate, nu o auzea. Nu auzea nici ciocănitul allegro al tocurilor pe caldarâm. Nu vedea curcubeiele fustelor fâlfâind în vântul subțire, luciul scurt al ciorapilor aurii sculptând în aer picioarele fus ale păsării flămânde, primăvara. Nu auzea, nu vedea nimic distinsul domn, cufundat în răsfoitul ziarelor.

—Așa e omul, uită repede, se auzi iarăși vocea bătrână. Avem țara asta frumoasă, climă de rai... Dar s-a zis cu natura! Numai cu natura nu mai faci nimic. Omul face totul, mintea lui. D-aia ni s-a înfundat, d-aia. Uite la ei, au și uitat iarna! Au uitat grozăvia, nici nu le pasă, se chiorăsc după muieri. Uită repede, omul uită repede, domnule...

the roll of fresh newspapers under his arm. He opened and started to browse them.

‘What’s up with these men, muttered the old lady leaning upon the bin. Listen, papers, papers, queues for papers! Stupid children. As if they learned anything from them. They are the same, they are all the same, sir! Wasted money, sir...’ But the tall gentleman with perfectly trimmed white hair, beard and moustache did not hear her. He did not even hear the allegro tapping of heels on the pavement. He did not see the rainbows of skirts fluttering in the light breeze, the short shine of golden stockings sculpting in the air the spindle legs of the starving bird, in the spring time. The distinguished-looking gentleman did not hear or see anything, buried in and browsing his papers.

‘That’s how man is, he forgets quickly,’ said the old voice again. ‘We have this beautiful country, a heavenly climate... But so much for nature! With just nature alone you can’t do much. Man does everything, with his mind. That’s why it’s not going right for us, that’s why. Look at them, they’ve already forgotten about the winter! They’ve forgotten about the atrocity, they don’t even care, they’re goggling at women. They

Domnul nu auzea, bătrânica, decepționată, făcu un pas lateral, se apropie de un zbârcit care își tot agita sacoșa goală.

—Tocmai, tocmai! Bodogănea moșulică ghebosul. Mie mi-a murit nevasta, iarna asta. Nu ne-au dat căldură, ne-au ținut în frig toată iarna. Nici apă caldă n-am avut. Bolnavă de inimă... frigul a dat-o gata. D-aia, domnule, d-aia, că oamenii uită! Nici nu le pasă, se rățoi bătrânelul spre elegantul domn, rezemat de stâlp și cufundat în lectură. Uite la ei! Uită de toate, poți să le faci orice, uită. Cum le dai puțină plăcere, o zi frumoasă, un covrig, domnule, dă-le un covrig și puțin soare și gata, au uitat. C-așa e omul... Domnul elegant nu se simți, se pare, vizat de furia necunoscutului. Nici nu-l auzise, probabil. Își strânse sulul de ziare și se desprinsе de lângă chioșc.

Desfăcu larg compasul piciorangelor. Pași mari, de lungan, dar înceți, era cam molău domnul acesta cu barba și

forget quickly, man forgets quickly, sir...'

The gentleman man did not hear, so the old lady, disappointed, took a step to the side and approached a wrinkled chap who kept shaking his empty shopping bag.

'That's it, that's it!' grumbled the humpbacked old man. 'My wife died this winter. They didn't give us any heating, they kept us in the cold all winter. We didn't even have hot water. Heart problems... the cold knocked her down. That's why, sir, that's why people forget! They don't even care,' said the old man, rounding on the elegant gentleman, who was leaning on the pillar, buried in his reading. 'Look at them! They forget about everything, you can do anything to them, they forget. As soon as you give them a little pleasure, a nice day, a pretzel, sir, give them a pretzel and a little bit of sun and that's it, they've already forgotten. Because that's how man is.' The elegant gentleman apparently did not feel targeted by the stranger's anger. Probably he did not even hear him. He wrapped up the rolls of paper.

With large lanky steps, this gentleman with immaculate beard and moustache sluggishly walked away.

mustățile imaculate.

Strada veselă, într-adevăr. Pitorescul bucureștean, feminin și sprinten, *petit Paris* cândva, nu alta. De n-ar fi mizeria și găfiala asta în jur și veselia asta nefirească, stângace. Veselă primăvară, oamenii veseli, uituci. Vesele și ziarele. Optimiste, pedagogice, promisiuni de viitor, viitorul luminos, cine l-o mai apuca.

Masa din bucătărie. Pâinea, laptele. Se sculase în zori, să apuce pâine și lapte. Fața de masă albă, apretată. Două cești aburinde. Surogat de cafea cu lapte. Surogat, cafeaua e departe, în Brazilia... Surogat de cafea și înlocuitor de lapte. Bătrânețea e și ea un surogat, iar poporul a atins vârsta a treia, pensioarea.

Felii de pâine aspră, neagră, unse subțire cu magiun. Dar lingurița, cuțitul, farfurioarele lucesc, ca noi. Totul curat, proaspăt ca primăvara. Ferestrele deschise, să intre elixirul, veninurile, amăgirea.

Doamna Gafton desfăcu revistele proapete. Își puse ochelarii, sorbi din ceașcă, privi titlurile primei pagini, renunță. De citit, oricum nu are timp decât seara, când se termină

...Indeed, the street looked merry. Once picturesque Bucharest, feminine and lively was thought to be *le petit Paris* at one time, I tell you! If it were not for this dirt and misery and this panting roundabout and this abnormal, gauche merriment. Merry spring, merry people, forgetful people. The papers are merry too. Optimistic, pedagogical, promises for the future, a shiny future, for whoever will get there...

The kitchen table. The bread, the milk. He got up early in the morning to still find bread and milk. The table cloth was white and starched. Two steaming cups. Surrogate coffee with milk. Surrogate, because coffee grows far away, in Brazil... Surrogate coffee and milk substitute. Another substitute is the old age, and the people reached the retirement age.

Slices of coarse and black bread, slightly smeared in plum jam. While the little spoons, the knife, the saucers are shining as if they were new. Everything clean, fresh as spring. The windows open so delusion, poisons and elixir could come in.

Mrs. Gafton opened the recently bought magazines. She put the glasses on, took a sip from the cup, looked at the titles on the first page, gave up. For reading she only has time in the

treburile. Împinse teancul spre marginea mesei, lângă soț.

—Mare lucru din clima noastră! Succesiunea asta, anotimpurile. Ce-ar fi să avem numai iarnă? Sau numai vară, ca în deșert? Armonie ca la noi, mare lucru... la noi e armonie! Mare noroc, mare noroc.

Soțul o privi lung, lung.

—Da, da, tocmai spunea cineva puțin mai devreme, la coadă, la ziare. Un dar al naturii, primăvara asta! Nu mai e tinerețe, dar tot renaștere s-o chema, nu-i așa... O provocare, zău așa.

Soția își scoate ochelarii, îi puse peste teancul de reviste, coborî privirea în ceașcă. Clipe de tăcere. O șoptă, apoi. Da, începuse să șoptească.

—Mai știi când a murit Franz Joseph?

—Ei, asta-i acum, ce te-a apucat?

—Așa, nu știu... O prostie, încurc lucrurile. De fapt, ăla era un tolerant, așa spuneai tu, un tolerant.

Soțul zâmbi. Cunoștea deja aceste trucuri matinale. Semne de tandrețe și de încurajare față de preocupările lui. Nu-l

evening after the housework is done. She pushed the pack to the side of the table, next to her husband.

‘We are very lucky with our climate! This sequence of seasons. What if we only had winter? Or only summer, as in the desert? Such a harmony we have, very lucky... we have harmony! Very lucky, very lucky.’

The husband gazed at her.

‘Yes, right, someone, waiting in the queue, was just saying that earlier. A nature’s gift, this spring! You cannot call it youth anymore, still you can call it rebirth, can’t you... A challenge, really.’

The wife took her glasses off, put them on top of the stack of magazines, looked down in the cup. Seconds of silence. A whisper, then. Yes, she did start to whisper.

‘Do you still remember when Franz Joseph died?’

‘Why, what has gotten into you?’

‘Well, it is nothing... a silly thing, I am mixing things up. That one was a liberal, actually, isn’t this what you said, a liberal.’

The husband smiled. He already knew these early morning tricks. They were signs of affection and

întreba nimic despre studiul în curs de elaborare, ştia că l-ar enerva înainte de a pleca la bibliotecă. Oricum, seara el relua, negreşit, subiectul...

Dimineaţa, Veturia găsea însă astfel de formule codificate, care să-i semnaleze că lucrarea lui o obsedează şi pe ea.

—Mă gândeam, de fapt... Cezar, Nero, aştia când? vreau să spun, când au... Dar Franco, dar Salazar? Mussolini, ştiu, primăvara, a fost primăvara, nu-i aşa? Iar Führer-ul tot aşa, şi-a dat foc primăvara. Iarălalt mustăcios, giorgianul, a crăpat în martie, asta n-am cum uita. Asediul primăverii?

Soţul trase teancul de reviste, împinse ochelarii cu ramă aurie lângă ceaşcă. Femeia îşi netezi părul albit, strâns la ceafă.

—Da, asediul, cum zici. Agresiunea schimbării. Ceva nesigur, nestăvilit. Să-ţi citesc o mică istorie, din revista de azi. Să mai zică cineva că nu avem evenimente...

encouragement to his preoccupations. She did not ask him anything about his underway study, she knew that would get him angry, before going to the library. He would pick up the threads for sure, anyway...

In the morning, Veturia would find use in coded formula of this sort to let him know that his research was weighing on her as well.

‘I was thinking, in reality... Caesar, Nero, when did they... I mean, when... What about Franco or Salazar? Mussolini, I know, in the spring, it was in the spring, wasn’t it? The Führer as well, he set himself on fire in the spring. And the other one, the moustached one, the Georgian, he bit the dust in March, this is something I cannot forget. Could it be the spring’s siege?

The husband pulled the stack of magazines towards him, moved the glasses with golden frames, closer to the cup. The woman smoothed down her grey hair, tied in a bun at the back of her neck.

‘Right, as you say, the siege. The aggression of change. Something unknown, unstoppable. Let me read you a little story from today’s magazine. And they say nothing happens anymore...’

Netezi colțul feței de masă. Femeia se ridicase, cu coșul de pâine în mână. O privi. Momentul de pace al zilei. Micul dejun îl fortifica; un reper calm, în debutul unei noi zile. După aceea, alergături și bușeli. Cozi, fișele de la bibliotecă, scrisorile către autorități, iar cozi.

—Ascultă. „Faptele, așa cum le vom relata pe scurt în aceste rânduri, par desprinse dintr-un film despre Ku-Klux-Klan sau despre vânătorile de vrăjitoare. Vânătoarea de vrăjitoare din cartierul...” Ascultă, nu vrei să asculți?

Femeia aranja ceștile, tacâmurile în chiuvetă. Se mișca lent fără plăcere. Șchiopăta direct pe stângul, se mișca greu, aplecată într-o parte. Dar revenise, se reasează. Măinile ei palide și grăsuțe stăteau din nou alături, cuminiți, pe fața de masă imaculată.

—Deci, au năvălit în apartamentul femeii. Și, ce crezi? Au dat foc, înțelegi? Au dat foc, dacă poti să-ți imaginezi. Fiindcă iubea animalele, auzi! Fiindcă avea pisici sau câini sau cine știe ce mai avea. Reține pretextul, procedeul și mai ales numele femeii, adresa. Înțelegi, înțelegi? Și cutare, care se pretinde reprezentantul Consiliului popular al sectorului... auzi, în

He smoothed the corner of the table cloth. The woman got up, with the bread basket in her hand. He watched her. That peaceful moment of the day. Breakfast would strengthen him; a calm reference point, in the beginning of a new day. Later, dashing and punching. Queues, library sheets, letters sent to the authorities, queues again.

‘Listen to this: ‘The facts, as we are going to present them in the next lines, seem to resemble scenes of a Ku-Klux-Klan film or of a witch hunt. The witch hunt in the neighbourhood...’ You do not want to hear it, do you?’

The woman placed the cups, the cutlery in the sink. She moved slowly, half-heartedly. She limped with her left leg, walked with difficulty, leaned on a side. But she came back, sat down again. Her pale and chubby hands lay obediently on the spotless table cloth.

‘So, they rushed the woman’s flat. And, can you believe it? They set it on fire, do you understand? They set it on fire, if you can even imagine that. Because she loved animals, that so! Because she had cats or dogs or who knows what else she had. Keep in mind the pretext, the means and especially the woman’s name, address. Do you understand, do you? And

complicitate cu instigatorii, locatari ai blocului. Faci legătura, nu-i așa, înțelegi legătura?

Soția îl privea fix, fără să mai zâmbescă, obișnuită cu obsesia lui de a conecta evenimentele zilei la cercetarea pe care o continua în bibliotecă. Ticul de a reveni iarăși și iarăși la cele petrecute în urmă cu 40 de ani. De data asta, un accent special, totuși. O încumetare, parcă. O probă, în sfârșit decisivă, pe care ea nu o sesiza. Sesiza însă tulburarea lui. Un soi de izbândă nedorită, da. O panică îndelung reprimată, da, da, care îi confirma așteptările și îl și vitaliza, parcă.

Domnul Matei Gafton ceru, peste o oră, bibliotecarei mai multe volume decât de obicei și, ciudat, rămase multă vreme cu privirea în gol, fără a atinge teancurile din fața sa. Le verifică totuși atent. Decret-lege 966 din 7 aprilie 1941 privitor la agravarea pedepselor pentru crima de înaltă trădare și spionaj. Plumyene și Lasierre - *Les Fascismes français*. Generalul Ion Antonescu - *Temelia statului național legionar*, sept. - oct. 1940. Lucrețiu Pătrășcanu, *Sub trei dictaturi*, București, reeditare,

whatshisname who pretends to be the official of the People's Council of the sector... can you imagine, in collusion with the investigators, tenants of the block of flats. You can see the connection, can't you, can you see it?

The wife stared at him, without smiling anymore, she was used with his obsession to connect the events of the day to the research he would continue in the library. With his habit to go back forty years, to what had happened then, over and over again. This time, a special touch, though. A kind of venture. A test, finally a decisive one, which she could not notice. Yet she noticed his agitation. An unwanted victory of sorts, right. A state of panic suppressed for a long time, indeed, which seemed to confirm his expectations and also invigorate him.

An hour later, Mister Matei Gafton asked the librarian for more books than usual and, strangely, he gazed for a long time, without laying a hand on the stacks in front of him. He checked them carefully, though. Decree law 966 of 7 April 1941 on worsening penalties for high treason and espionage. Plumyene and Lasierre - *Les Fascismes français*. General Ion Antonescu - *Temelia statului național legionar*, September - October 1940. Lucrețiu Pătrășcanu, *Sub trei dictaturi*, Bucharest, re-edited,

Editura Politică, 1970, Processo Graziani, Roma, 1948-1950. Decret-lege 966 din 7 aprilie 1941 privitor la interdicția căsătoriei funcționarilor publici cu străini sau evrei. *Nazi Conspiracy and Aggression*, Washington, 1946... Știa prea bine titlurile, nu-l mai satisfăceau. Creșterea molimei, confuzia... atâtea înșelătoare mici speranțe, până ce lanțul nevăzut se strânge brusc și e prea târziu, nu se mai poate face nimic. Ieri, boala era încă la vecin sau la vecinul vecinului, azi e deja în tine și e prea târziu. Premisele răului, în fiecare captiv, nu doar în călăi? Vânătorii și victima, focul, un fel de linșaj, da, da, și pretextul nu contează, de loc nu contează, ar fi putut fi oricare altul.

Prea simplă explicația, prea simplă... Primăvara să fie de vină? Primăvara, ca acum 40 de ani?... Întâlnire întârziată, pentru care nu mai ești apt, uzat de atâtea capcane, în fiecare clipă. Pisici, auzi pretext!

— Plecați deja? întrebă, intrigată, blonda de la catedră.

Editura Politică, 1970, *Processo Graziani*, Rome, 1948-1950. Decree law 966 of 7 April 1941 regarding the prohibition of marriage between clerks and foreigners or Jewish people. *Nazi Conspiracy and Aggression*, Washington, 1946... He knew the titles too well, they did not fulfil him anymore. The confusion, epidemic rising... so many deceitful little hopes, until the invisible chain suddenly tightens and it is too late and there is nothing which can be done. Yesterday, the epidemic was still at your neighbour or at the neighbour's neighbour, but today it is already within you and it is too late for you. Evil's premises, in each prisoner, not only in the hangmen, right? The predators and the prey, the fire, a kind of lynching, right, right, and the pretext does not matter, it does not matter at all, it could have been any one.

Too simple this explanation, too simple... Could it be the spring? The spring, as forty years ago?... Delayed encounter, which you are not fit anymore for, worn out because of so many traps, in every second. Cats, can you believe it, what kind of pretext is this?

‘Are you leaving already? The blonde at the desk asked, suspicious.’

Translation
Café

March 2019

Ridică umerii vinovat.

O luă agale pe bulevard. Primăvara. Cuvinte. Primăvara făcută din cuvinte. Trotil. Praf. Roșu. Cireșe. Muguri fragezi, de reclamă. Un câine și o pisică. Lovituri, incendiu, huligani, răngi, devastarea apartamentului, focul. Pământul, aerul, apa și focul. Oxigenare, afrodisiace, agresiune, veninul solitudinii. Primăvara, sul de cuvinte.

Se așează pe o bancă, în micul parc pustiu. Cuvinte, mintea produce mereu vorbe, le auzi în tine, cum tot curg. Devastare. Foc. Răngi, lovituri. Ranchiună. Roșu. Crematoriu. Efemeride. Trupul efemeridelor. Ciocniri magnetice. Mătasea crâșnind, sfâșiată. Idile morbide, briza nopții. Capriciile oboselii se înfășurau în cuvinte ca într-o peliculă de imunizare. Momente de absență, cunoștea primejdia acestor magii senile.

Ar trebui, poate, să se ducă la Tolea, să-i arate revista. Reacțiile lui Tolea sunt copilărești și imprevizibile, mimează bine vitalitatea și chiar radiază un fel de terapeutică iritare. Ar putea începe să urle sau să înjure sau să dea foc revistei, sau să-l

He shrugged guiltily.

He wandered on the boulevard. The spring. Words. Spring made out of words. Trotyl. Dust. Red colour. Cherries. Delicate buds, as seen on advertisements. A dog and a cat. Thrusts, fire, hooligans, crowbars, the vandalized flat, the fire. The ground, the air, the water and the fire. Oxygenation, aphrodisiacs, aggression, isolation's venom. Spring, a bundle of words.

He sat down on a bench in the little and deserted park. Words, the mind always produces words, you hear them from inside, flooding over and over again. Devastation. Fire. Crowbars, thrusts. Grudge. Red colour. Crematorium. Ephemera. Ephemera's body. Magnetic collisions. Silk grinding, torn apart. Morbid romances, night's breeze. Whims of tiredness were wrapping in words as in an immunization film. Moments of distraction, he knew the danger of these senile spells.

He should probably go to Tolea to show him the magazine. Tolea's reactions are childish and unpredictable, he mimes well vitality and he even radiates a sort of therapeutic annoyance. He could start yelling or swearing or burning the

dea, pur și simplu, afară pe nepoftit. Nepoftit? Greu de spus cine e nepoftitul. Tolea era, în definitiv, chiriașul, nu el. Așa că... da, ar fi bună o vizită la Tolea, mai ales că vizitele sunt rare, n-ar avea de ce să se plângă chiriașul. Rare, dar uite că ultima a fost chiar ieri. Bătuse timid în ușă. Niciun răspuns. Totuși, Tolea era acasă. Se simțea că e acasă, dar nu vrea să deschidă. Mai ciocănise o dată, de două ori, apoi deschise precaut ușa. Domnul Tolea Voinov abia de își rotise capul. Îl recunosc pe intrus, dar nu îl onoră cu vreun gest. Musafirul rămase în ușă, nesigur dacă să intre. Așteptarea nu dură decât o clipă. Tolea forfecă aerul cu picioarele și sări drept în prag, în fața fantomei.

—Deci, dumneata, binefăcătorule! Ceas bun...

Reverență până la pământ. Apoi, un pas în lături, să facă loc înaltului oaspete. Acesta se decise, în cele din urmă, la singura acțiune posibilă: zâmbi. Îl privi pe profesor și lăți zâmbetul. Da, chiriașul era același. Pantaloni reiați albi, flanel alb, pantofi de sport albi. Ras, chel, proapăt. Da, nicio confuzie, același Tolea. Se așază pe unul din cele două scaune ale chiliei.

magazine, or simply kicking out the uninvited guest. Uninvited? It is hard to tell who the uninvited one is. Tolea was the tenant after all, not him. So... yes, a visit to Tolea would be right, since the visits are not often, the tenant cannot have a reason to complain. They are not often, yet the last one was yesterday. He knocked gently at the door. No answer. Still, Tolea was at home. You could tell he was at home and he did not want to open the door. He knocked again, and again, then opened the door carefully. Mister Tolea Voinov barely turned around. He recognised the intruder, yet he did not make any gestures. The guest stayed at the door, not knowing whether to come in or not. His waiting lasted only for a moment. Tolea cut the air with his scissors legs and jumped right at the door, in front of the ghost.

“So, it is you, Mr. Deeds! The time is right...

Obeisance to the ground. Then, a step aside, to make room for the grandee. The latter decided, eventually, to smile: the only possible gesture he could make. He looked at the professor and showed a bigger smile. Yes, the tenant was the same. White corduroy trousers, white flannel blouse, white sport shoes. Shaved, bald, fresh. Yes, no mistake, the same Tolea. He sat on

— Am vești proaste...

— Slavă Domnului, se închină profesorul. Dă-i drumul, *panie*. Ofer o cafea recompensă. Descarcă-ți sacul! Primești o cafea veritabilă, *hundert prozent*, nu ca pișatul ăsta care se bea în societatea noastră multilateral dezvoltată. Dacă veștile sunt serioase adică rele, primești o cafea super. Super, direct din cazanul lui Allah.

Se și rotise prin harababura cotețului, printre cărți, cravate, caiete, sacoșe, ca un scamator, pescuise deja din aer termosul și ceașca. Cafeaua, iat-o! O ceașcă mare, verde, plină, pe măsuta metalică dintre cele două scaune.

— Numai pentru mine?

— Eu am băut o cisternă, pistoanele mele au luat-o deja razna. Soarbe în tihnă, nu te grăbi, pregătește-ți liniștit blestemele. Azi sunt al matală, *gospodin* Matei. M-ai găsit, ghinionul meu.

Musafirul sorbea, surâdea, amâna.

— Ca să fie mai ușor pentru amândoi, să-ți expun eu

one of the two chairs in the cell.

`I have bad news...`

`Thank God, the professor prayed. Go ahead, *panie*². As a reward I'm offering you a cup of coffee. Unburden yourself! You get real coffee, *hundert prozent*, not that piss which is being drunk in our multilaterally developed society. If the news is serious, I mean really bad, you get an awesome cup of coffee. Awesome, straight from Allah's cauldron.

In a flash he went round that bloody mess in the coop, among books, ties, notebooks, bags and, like a magician, already fished the Thermos bottle and the cup, out of thin air. Coffee, here it is! A big green cup, full, on the metallic table between the two chairs.

`Only for me?`

`I drank a full tank, my pistons have already gone crazy. Sip without hurrying, take your time, calmly call down your courses on me. Today I am yours, *homemaker* Matei. My bad luck you found me.

The guest sipped, smiled, procrastinated.

`To make it easier for both of us, let me say it for you, the

² Polish word for `Sir`.

chestiunea, reluă nerăbdător profesorul. Să-ți spun eu despre ce e vorba. Altfel, matale precis o iei pe departe, pe la Katmandu... Ai nevoie de cameră, zi-i de-a dreptul. Trebuie să eliberez cavoul, așa-i?

Musafirul aproape se înecase în sorbitură.

—Nu, nu deloc. Voiam doar să, să te anunț că... se fac masive reduceri de personal. Va conta și dosarul. Ca în anii 50. Asta e, concedierea nu e glumă. Și nu mai am cum să te ajut.

Vorbise repede, răsuflă ușurat. Urmase o lungă tăcere, ca o surprare, o pierdere de contact. Cândva, vocea profesorului. Întinerită, tăioasă.

—Acum, ca pensionar, dumneata te ocupi cu tot felul de drăcovenii, nu-i așa? Scrii la autorități, zilnic, așa am auzit. Ca să-ți răscumperi păcatele din anii 50? Pe vremea aceea erai ziarist și scriai toate minciunile care ți se cereau și multe minciuni care nici nu ți se cereau, poate, dar în care credeai. Azi, încerci să răscumperi trecutul. Deci, scrii reclamații, contestații, sugestii... Critici și sesizezi și propui. Un adevărat ziarist voluntar! Curajos, gata să ne ajuți pe noi, păcătoșii. A reapărut dosarul politic, ca în 50, așa ziceai? Și lucrurile nu se

professor started over impatiently. Let me tell you what this is about. Otherwise, I am sure you will take the longest way, with a stop in Katmandu... You need the room, give it to me straight. I have to clear the tomb, haven't I?

The guest almost drowned sipping.

‘No, not at all. I just wanted to, to let you know that... they are making huge employment cuts. The personal file will count too. Like in the 50s. And that's that, dismissal is not a joke. And I cannot help you anymore.’

He spoke fast, had a sigh of relief. A long moment of silence followed, like a fall-in, a moment of losing touch. Once, professor's voice. Rejuvenated, like a blade.

‘Now, being retired, you deal with all kinds of devilish things, don't you? You send letters to the authorities, daily, so I have heard. To redeem your sins from the 50s, right? Back then you were a journalist and used to write all the lies you were asked to and many others you were not, maybe, but you believed in. Nowadays, you try to redeem your past. So, you write complains, appeals, suggestions... You criticise and inform the authorities and make suggestions. A real volunteer in journalism! Brave, ready to help us, the sinners. The political

vor repeta, totuși, așa zici? Atunci, de ce nu scrii despre toate astea? Acum, riscul e redus și pensia vine lunar... Ne ajuți pe noi, păcătoșii, nu-i așa? Poate îmi faci rost de alt job? Doar ai fost coleg la Politehnică, acum un secol, cu frate-miu, nu-i așa? Actualmente cetățean argentinian, domiciliat în balamucul numit Buenos Aires. Unul dintre cele mai frumoase din lume, spune amicul nostru Marga. Și el se pricepe, doar lucrează la balamuc.

Musafirul rămăsese înconvoiat, cu ceașca în mână. Tolea nu-l privea.

—Ce vrei, să cer ajutor colegului dumitale argentinian? Să-i cer pomană frățiorului meu? Bossul de frate-miu s-a paradiat, să știi. Ce să faci... Piscina, automobilele, ferma, casa, conturile, vacanțele, toate astea obosesc. Să-i scriu despre anii copilăriei, despre prichiciul vetrei și casa părintească? Or să-l năpădească lacrimile și fugă la psihiatru...

—Ei, nu exagera. Ți-a mai scris, parcă...

file has appeared again, like in the 50s, that is what you were saying? If so, why don't you write down about all this? Now, the risk is not high and the pension is monthly transferred... You are helping us, the sinners, right? Maybe you can find me another job? You were classmates with my brother at *Politehnică*³, a century ago, weren't you? Presently an Argentinian citizen, domiciled in the madhouse called Buenos Aires. One of the most beautiful in the world, as our friend Marga says. And he is good at it, he works in a madhouse after all.

The guest remained bent, with the cup in his hand. Tolea was not looking at him.

What do you want me to do, to find help at your Argentinian classmate? To ask for pity from my little brother? My brother, the big boss, went phut, you know. What can you do... The swimming pool, the cars, the farm, the house, the bank accounts, the holidays, all of this is tiring. To write him about childhood, the mantelpiece and the parents' house? He will burst into tears and go to the psychiatrist...

Eh, do not exaggerate. He has been writing to you, if I am

³ University Politehnica of Bucharest

—Bineînțeles, bineînțeles, numai bucurii am avut. Corespondență! Străinătate! Țări capitaliste! Dictaturi militaro-fasciste! Rude care au părăsit țara, atrase de mirajul banului și al unei vieți ușoare și care ne trimit de Paști și de Crăciun pomana, moneda lor convertibilă. Eu nu sunt decât un înlocuitor, tovarășe Gafton! O rămășiță a trecutului, deghizată în țap ispășitor. Țapul ispășitor, așa se spunea în seminariile politice, nu? Dar știu că mi-ai putea oferi o compensație, un job, un hobby plătit. Plătit, nu ca noua dumitale ocupație, care este o remușcare neplătită. Ce zici, ce zici, mă angajezi?

—Nu înțeleg. Nu te supăra, nu înțeleg nimic.

—Buun, deci nu înțelegi. Dacă nu înțelege omul, trebuie să i se explice. Buun. Ți-amintești „marea tragedie”?

Gafton tăcea. Schimbase doar greutatea corpului de pe stânga pe dreapta.

—Tragedia familiei! Moartea, domnule... Nu există alt tip de tragedie decât asta, Moartea. Marele scenarist din ceruri pentru asta ne-a angajat! Distracțiile lui, nu-i așa? Deci,

not mistaken...`

`Of course, of course, joy is all I had! Correspondence! Abroad! Capitalist countries! Nazi dictatorships! Relatives who left the country, interested in the money mirage and in a good life, who, on Easter and on Christmas, send us alms, their convertible currency. I am nothing but a substitute, fellow Gafton! A crumb of the past, disguised in a scapegoat. The scapegoat, that is how they used to call it in the political seminars, didn't they? Yet I know you could offer me a reward, a job, a paid hobby. Paid, not as your new activity which is an unpaid remorse. Tell me, what do you say, are you hiring me?`

`I do not understand. Do not get mad, but I do not understand.`

`Alright then, so you do not understand. If the man does not understand, you have to explain it to him. alright then. Do you remember `the great tragedy`?`

Gafton remained silent. He only shifted his body weight from one foot to the other.

`The tragedy of the family! The death, mister... There is no other sort of tragedy in the world, only Death. The great screenwriter from Heaven engaged us for this! For his

moartea... ți-aduci aminte înmormântarea? Adică ce s-a întâmplat cu tata?

— Da, da, sigur, mi-amintesc, se grăbise, stânjenit, musafirul.

— Buun, deci ți-amintești. Sinucidere, crimă, accident, ce-o fi fost? Sau nu-ți amintești? Poate nu-ți amintești, aveai alt nume... toate aveau alt nume.

— Cum adică, ce vrei să spui? Ce vrei să spui...

— Cum adică, cum adică! Uite-așa, doar n-ai să-mi spui că te chema Gafton pe-atunci. Sau greșesc? În sfârșit, să trecem peste detalii. Deci, acum ești ziarist la domiciliu.

— Asta de unde ai mai...

Ziaristul roșise, pălise, ruginise brusc.

— Nicio nenorocire, *panie*, nicio rușine. Există și țicneli simpatice, candid, nu doar ticăloase și abjecte. Țicneala dumitale tardivă, ca și cea inițială, e umanitaristă. Acum și simpatică, pentru că e inutilă și neplătită. Deci, dumneata scrii acum ca un corespondent al maselor... buun. Scrisori, în loc de articole. Corect? Corect. Ca polițiștii ăia latino-americani care

amusement, right? So, the death... do you remember the funeral? I mean what happened with my father?

— Yes, yes, of course, I remember, the guest hurried to answer, uncomfortably.

— Alright then, so you do remember. Suicide, murder, accident, whatever it was? Or you do not remember? Maybe you do not remember, you went by a different name... everything used to go by different names then.

— What, what do you mean? What do you mean...

— What do you mean, what do you mean! Like that, you are not telling me your name was Gafton back then. Or am I wrong? Let it go, forget the details. So, now you are a journalist working from home.

— Where did you...

The journalist blushed, paled, suddenly rusted.

— Nothing wrong with it, *panie*, no shame. Innocent, lovely madness also exists, not only the wicked and vile one. Your belated madness, as your former one, is humanitarian. Now it is even lovely because it is useless and unpaid. So, now you write as a correspondent of the people... Alright then. Letters, instead of articles. Is that correct? It is. Exactly like those

decid să-și facă și ei bandele lor, să-i mierlească pe pungăși, dar în calitate de persoane particulare, cu experiență de polițiști. Buun. Numai că dumneata ai și alte pasiuni... Era să zic manii, iartă-mă. Deci, cercetezi... Scrutezi trecutul ca să uiți prezentul sau să-l înțelegi mai bine. Mă rog, nu-i treaba mea. Treaba este, însă, sau poate deveni, și a mea. Să ne ocupăm, adică, amândoi, cu intenții diferite, de aceeași perioadă. Dar eu să fiu și plătit, ce zici?

—Nu... nu înțeleg ce urmărești...

—Ce urmăresc? Să mă enervez, asta urmăresc! Să găsesc o scamatorie... O joacă, un hobby, cum zic ăia din paradisul capitalist. Să nu mă mai plictisesc! Tragedie mai mare ca plictiseala, nici moartea nu este. Bătrânul Scenarist din cer așteaptă să-l amuzăm, nu-i așa... de-aia ne-a creat. Pot deveni colaboratorul mării dumitale opere? Fac arborele genealogic al familiei mele și mă ocup și de capitolul misterios. Ce zici? Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la prichiciul vetrei, la anii copilăriei, scriu memoriile familiei decimate! Mă plătești, ce zici, plătești colaborarea?

Hispanic policemen who decide to make their own bands in order to whack the pickpockets, though as civilians, yet with the experience of policemen. Alright then. The difference being that you have other hobbies too... I was about to say `disorders`, pardon me. So, you make research... You scrutinize the past in order to forget the present or to understand it better. Whatever, it is not my business. This business is, or it could become, mine, as well. I mean, let's both scrutinize the same period, yet with different intentions. Only you would pay me for it, what do you say?

—I don't... I don't understand what are you after...

—What am I after? To get mad, that is what I am after! To find a trick... A game, a hobby, as the ones in the capitalist heaven use to say. Not to get bored! Not even death is more tragic than boredom. The Old Screenwriter from Heaven is waiting for us to amuse him, isn't he... that is why he made us. Do you allow me to become the partner of your great work? I make my family tree and I take care of the mysterious chapter as well. What do you say? I do not know how other people feel about it, but when I think of the mantelpiece, of my childhood years, I note down my decimated family's memoirs! Will you

Se lăsă iarăși liniștea. Se tot lungi liniștea, profesorul simți, probabil, că a cam întrecut măsura.

—Să-ți mai fac o cafea, coane. N-am altceva de oferit. Nu bei, nu fumezi, știu, iar damele mele au zi liberă azi, nu ți le pot oferi. Dar o cafea veritabilă, în vremea noastră, e o adevărată provocare, crede-mă. Aproape un atentat la armonia socială. Un kilogram de cafea costă la negru salariul pe o lună, gândește-te.

Celălalt nu răspunse. Fereastra se întunecă, cobora seara. Mișcările încetiniseră, vocea se estompa.

—Nu, e târziu, și-așa adorm greu. Hai să vorbim mai bine despre slujbă.

—Păi, ce să vorbim, înțeleg că nu mă poți ajuta. Nu mai ești ziaristul oficial de altădată, care să pună umărul lângă umărul nebunului Marga, doctorul de nebuni, și să mă salveți, să mă aduceți în ilustra capitală, în invidiatul post de recepționar la hotelul Pizdica. Iartă-mă, știu că nu agreezi

pay me, what do you say, will you pay for my collaboration?’

Silence drew a veil over it again. The moments of silence were getting longer, the professor realised, probably, he went over the line.

‘Let me make you another coffee, my dear friend. I have nothing else to offer you. You do not drink, you do not smoke, I know, and my hustlers took the day off today, I cannot offer them to you. Yet a real coffee, in our times, is indeed a challenge, believe me. It is almost an attempt to society’s harmony. Off the books, a kilogram of coffee is the salary a month, think about it.’

The other one did not answer. The window got darker, the night was coming. The gestures got slower, the voice was wearing off.

‘No, it is late and I barely fall asleep. Let’s talk about the job instead.’

‘Well, what is to talk about, I understand you cannot help me. You are not the official journalist as you used to be, who would stand shoulder to shoulder with mad Marga, the psychiatrist, and go save me, take me to the famous capital city, for the craved position of a receptionist at the Cunt hotel.

argoul. Păsărica, să-i zicem. Păsărica, așa spune poporul.

— Da, nu va fi ușor să-ți găsești un serviciu. Problema mai complicată e, însă, alta.

— Ei, dacă există una și mai complicată, ne-am procopsit! Chiar că mă apuc de corespondența cu Argentina.

— E povestea cu hotelul ăla. Doar știi ce se întâmplă acolo. Personalul, diversele legături și obligații.

— Aha, deci cunoști rețeaua, observ. Oi fi lucrat și în branșa asta! Doar ai practicat toate meseriile, până și pe cea de revoluționar de profesie, nu? Nu-i așa? Spune, ei, spune că nu-i așa.

— Nu mai fă pe aiuritul. Nimeni nu o să te creadă că ai fost un recepționar care nu știa nimic altceva decât munca și salariul, tura de zi și tura de noapte și chenzina. Recepționar la acest hotel nu e cea mai bună recomandare, înțelegi. Doar dacă vrei să te angajezi pe post de lichea. Știi ce vreau să spun.

— Înțeleg, înțeleg. Înseamnă că discuția noastră nu mai

Forgive me, I know you do not approve of the slang. Let's call it Little Bird. Little Bird, that is how the people call it.`

`Right, it is not going to be easy to find a job. Yet the more pressing problem is not this part.`

`Eh, if there is a more pressing problem, we are in deep trouble! If this is the case, I really should start corresponding with Argentina.`

`It is the thing with that hotel. You know what is happening there. The personnel, diverse connection and obligations.`

`Aha, so you know of the network, I see. Probably you have worked in this line as well! After all, you have done all kinds of, even the cruder by profession, haven't you? Haven't you? Answer, eh, tell me it is not true.`

`Stop playing the dumb. No one will believe you were just a receptionist who knew nothing besides his work and salary, day shift and night shift and the money. Being receptionist at this hotel is not the best recommendation, you know that. Unless you want to find a job as a rotter. You know what I mean.`

`I know, I know. This means our discussion cannot take

poate avea loc pe întuneric, tovarășe. Să nu se creadă că profităm de obscuritate...

Nu se auzi mișcarea gazdei, dar se aprinsese undeva un filament. Un bec îngust, cât o lumânare, prins cu o clapă metalică de coperta unui caiet care zăcea la piciorul mesei. O lumină firavă, cât să se întrezărească mutra de consul roman a recepționarului. Perfect ras și parcă prea palid...

—Că tot veni vorba... până la urmă ai s-o pățești, musiu, cu epistolele alea de ziarist independent. Petiționar pentru binele omenirii! Nici chestia cu numele dumitale n-am înțeles-o... de ce să faci binele sub un nume schimbat? Strămoșii mei sau ai dumitale și-au schimbat numele din cu totul alte motive, nu-i așa, nu-i așa? Nu-i așa, venetici ce suntem, nu-i așa?

Nu se auzi vreun răspuns, nu se auzi nici măcar un scâncet.

—Ostentativ, să iei numele soției? Și tocmai după război? Pentru că avusese un frate din ăia, cu Heil Heil, iar ea era nevinovată? Și mata pui la bătaie, în anii 50, imaculata dumitale biografie de apostol comunist, ca să aperi principiul obiectivității! Așa te justificai? Așa, Herr Gafton?

any longer in the dark, fellow. They will say we take advantage of the obscurity...`

The host moved inaudibly yet a filament lit somewhere. A thin as a candle lightbulb, fixed with a metallic clip on the back cover of a notebook which was lying at the table's leg. A delicate light, enough to glimpse the Roman consul's mug of the receptionist. Perfectly shaved and, maybe, a bit too pale...

`By the way... you are going to get it after all, monsieur, because of those independent journalist-like epistles of yours. Petitioner for the good of the humankind! Not even the thing with your name I did not understand... why would you do good going by a changed name? My ancestors and yours, as well, changed their names for completely different reasons, isn't that right, is it? We are newcomers, don't you agree?`

No answer was heard, not even a whimper.

`Blatantly, taking the name of your wife? And after the war? Because she had one of those brothers, with Heil Heil, and because she was innocent? And you lay your communist apostle flawless biography on the line to defend the principle of fairness! Is this how you justified yourself? This way, Herr

—M-am gândit să încerci o vreme niște traduceri. Se mai găsește o relație la vreo cooperativă din astea care traduc textele tehnice. Sau chiar la o editură. Până una alta, ar fi ceva.

—Traducător, buun! *Traduttore traditore*, cum sună vorba aia. Toți traducem, asta-i acum legea supraviețuirii, nu-i așa? Buun. Toți suntem înlocuitori și traducători, nu? Dar dosarul traducătorului? Biografia, cazierul? Mama, tata, frați, surori, apartenență politică...

Mai ales pentru cazuri speciale! Eu, caz special, Argentina, caz special. Circul Argentina, generalii care ne tot vizitează țara, doar suntem surori latine și menajerii surori, nu-i așa? Și-apoi, ce știi dumneata, *gospodin*, despre funcția de recepționar la templul futurilor? N-ai cum ști, *panie*. Că până la sfinți și la Supremul lor Star, ne omoară curierii, intermediarii. Micii auxiliari, înlocuitorii, că doar și eu... Un înlocuitor, domnule, o știi prea bine. O lume de înlocuitori, circul ăsta al nostru... O știe deja orice chiriaș al turtitei planete. O știe oricine, stimabile. Până și dumneata o știi, sunt sigur.

Gafton?

‘I was thinking you could work in translations for a while. You still can find someone you know at a cooperative which makes technic translations. Or even at a publishing house. Meanwhile, it is still something.’

‘Translator, alright then! *Traduttore traditore*, as the saying goes. We all make translations, this is the law of surviving, isn’t it? Alright then. We all are substitutes or translators, aren’t we? What about the translator’s file? The biography, the criminal record? Mother, father, brothers, sisters, political affiliations...’

‘Mostly for special cases! Me, a special case, Argentina, a special case. Argentina circus, the generals who are visiting our country, we are Latino sisters and housekeeping sisters after all, aren’t we? Well then, what do you know, *homemaker*, about the receptionist position at the fuckers’ temple? You could not possibly know, *panie*. Until we get to the saints and their Supreme Star, we get killed by the couriers, the middlemen. The little accessories, substitutes, even I... a substitute, mister, you know it very well. A world of substitutes, this circus of ours... Every tenant of this flat planet is already aware of it. Everyone knows it, my good fellow. Even you know it, I am

Domnul profesor rămase în raza candelii sfioase, Herr Matei, în obscuritate, încasa tăcut logoreea chiriei Anton Vancea Voinov, zis Tolea.

După o pauză de respirație, porni, în sfârșit, replica.

— Venisem, de fapt, să-ți propun... Ce să ne ascundem? Dacă ai nevoie de niște, dacă ai avea nevoie, mă rog, de niște bani. Nu-s om cu stare, știi. Venisem, totuși, să-ți ofer... aș putea să... sunt dispus să...

— Împrumut? Sub formă de împrumut, nu-i așa?

— Păi, firește. Atfel...

— Buun, perfect! Împrumut, da, primesc. Uite, primesc, *panie* Matei. Cu împrumutul sunt de acord. Oricând oricât oricum. Mi-era frică să nu găsesc, la plecarea duminică, un plic dădora de bancnote proaspete. Tot stai în întuneric, puteai strecura, neobservat, delicatul cadou. Nu-mi plac filantropii, o știi. Mă bucur că nu faci parte din această dubioasă categorie. Mata ești chiar nițel zgârcit, coane Gafton... Sper că nu te indispune faptul că te-am observat cu atenție. Mărturisesc o stimă neclintită față de acest semn de seriozitate. Zgârcenia e o

sure of it.

The professor remained in the shy ray of the candle, Herr Matei, in the darkness, was dealing with the loquacity of the tenant Anton Vancea Voinov, a.k.a Tolea.

After a pause while taking his breath, he finally answered back.

— Actually I came to suggest... Why not give it to you straight? If you are in need of some, if you need, whatever, some money. I am not a wealthy man, you know it. Although, I came to offer... I could offer you... I am willing to...

— To lend me money? As a loan, right?

— Well, of course. Otherwise...

— Alright then, perfect! A loan, yes, I take it. Look, I take it, *panie* Matei. I agree if it is a loan. Anytime, anyway, no matter how much. I was afraid not to find after your leaving, an envelope full to the brim of fresh banknotes. Staying in the dark there, you could have slipped the dainty gift, without being notice. I do not like the philanthropists, you know it. I am glad you are not part of this questionable category. You are even a little bit avaricious, mister Gafton... I hope you do not get upset because I had watched you closely. I confess I have an adamant

chestie serioasă, merită toate onorurile! Doar găăuții o socotesc un defect. Sunt cu atât mai mișcat de propunere, îți dai sema.

Profesorul vorbea repede repede, cu privirea pe fereastra neagră, aproape lipit de fereastră, fără a se întoarce spre interlocutor. Frazele veneau parcă prin ricoșeu, dinspre ecranul de sticlă, din întunericul nopții. Simțea nu simțea că musafirul se ridicase, că se afla lângă fereastră, chiar lângă... simțea nu simțea, lunganul Gafton se afla deja în stânga sa, aplecat, parcă, asupra unei invizibile umbre. Simțea nu simțea, oricum nu se sinchisea... nătrăul deja se rotise, iată, lent, scăfârliu sa netedă, o sferă lucioasă, stătea sub cercul subțire de lumină al opaițului, ca într-o aură. Da, da, mutase caietul și becul pe un raft, să-i cadă sfânta lumină pe chelie și îl privea uimit pe lungan, ca și cum abia acum îi descoperise prezența.

—Te-am supărat cu ceva, coane? Te supără voioșia mea deșănțată? Un joc ingenuu. Merită ignorat. N-ai de ce să te

consideration for this sign of seriousness. Avarice is a serious thing, it deserves to be honoured! Only chumps think of it as a flaw. I am even more touched by your suggestion, you realise that.`

The professor was talking very fast, with the eyes on the black window, almost glued to the window, without looking at his interlocutor. The sentences seemed to come rebounding through the glass screen, from the darkness of the night. He sensed and did not sense that the guest had stood up, and was next to the window, very close to it... he felt without feeling, the tall Gafton was already on his left side, looking as if he was bending over an invisible shadow. He sensed and did not sense, anyway he did not care... the fool already turned around, there, slowly, his smoothed skull, a glowing sphere, was standing under the thin circle of light created by the candle, which looked like an aura. Yes, yes, he had moved the notebook and the lightbulb on a shelf so the holly light would fall on his bald head and looked at the tall man amazed, as if it was then when he discovered his presence.

`Have I upset you with something, my dear friend ? Is my wild glee upsetting you? An ingenious game. It deserves to be

îngrijorezi. N-am să te sâcâi cu melodrama mea, nu-s pisălog. Cât despre împrumut, altă dată. Când o fi să fie. Altă dată. Când începem şedinţele de rememorare...

Apoi tăcu, tăcu. Îşi aduna, probabil, forţele pentru ultima tiribombă. Într-adevăr, glasul devenise grav, calm, coborât, nici o acută.

—Nu-mi pasă de nimic, coane, să ştii. Auzi, de nimic nu-mi pasă... Îl ţii minte pe taică-miu? Credea că scapă. Filozof! Sorbona! *Magna cum laude*! Fleoşc... şi-a făcut depozit de vinuri, doar ştii. Ca să scape... credea că scapă, vinul e un combustibil mereu necesar. Şi în vremuri de urgie, mai ales în vremuri de urgie. Uită-te în jurul nostru, cum se înghesuie toţi la cozile pentru vinul ăsta puturos, din surcele şi gunoaie. Receptorului de hotel Vancea nu-i pasă dacă scapă sau nu! Nu-mi pasă de nimic, ţine minte. Dar lui îi păsa. Filozof, Sorbona! Când a înţeles ce îl aşteaptă în raiul unde se întorsese, s-a pitit. Relaţii, bani, depozitul de vinuri... scăpăm noi. Aşa credea filozoful. N-a scăpat, cum ştii, n-a scăpat. Mie nu-mi pasă, chiar dacă scap, cumva. Mie, nu, să ştii. Nepăsarea mea e diamant, coane, mai dură ca inima Maiestăţii Sale Scenaristul

ignored. You have no reason to get worried. I am not going to annoy you with my melodrama, I am not an annoying person. And about the loan, at some other time. When the time comes. At some other time. When we start the remembering sessions...

Silent, then he remained silent. Probably, he was gathering his strength for one last craze. His voice had become, indeed, serious, calm, lower, with no intensity in it.

'I do not care about anything, my dear friend, so you know that. Did you hear me, I do not care about anything... Do you remember my father? He thought he would get away with it. A philosopher! Sorbonne! *Magna cum laude*! No shit... he stored wine, you know it. To get away with it... he hoped he would, wine is always a necessary fuel. In harsh times, especially in harsh time. Look around us, how they are all thickening the queues for this stinking wine, made of matchwood and rubbish. Vancea, the hotel receptionist, could not care less if he would get away with it or not! I do not care about anything, remember that. But he did. Philosopher, Sorbonne! When he realised what was waiting for him in the heaven he had returned to, he holed up. Connections, money, wine storing... we will escape this situation. That is what the

Suprem, ascuns peste tot, de negăsit vreodată. Peste tot și nicăieri, mde, ultima șmecherie...

Și deschise, brusc, fereastra. Bezna năvăli, rapidă, parfumată, vicleană. O biciuire năprasnică. Profesorul se clătină, se înălță, își luă pe după umeri musafirul. Îl împinse, tandru și plictisit, spre ușă.

— V-ați întors? Susură, stupefiată, blonda de la catedră.

Pensionarul Matei Gafton zâmbi, complice. Era un obișnuit al casei, cum se spune, își petrecea mare parte din timp în bibliotecă, dar ezită să se explice.

— Da, am renunțat să mă întorc acasă. Soția mea dă lecții în locuința noastră, până seara, aș deranja-o. Iar prietenul și vecinul meu era plecat să-l caute pe Marele Scenarist, zâmbi, satisfăcut de gluma sa, lectorul întors la bucuriile lecturii.

— M-am odihnit puțin, într-un parc. E o primăvară agresivă, aș zice... adaugă, conspirativ și sfios, distinsul cititor,

philosopher thought. He did not, so you know, he did not get away. Me, I do not care, even if I do get away, somehow. Me, I do not, so you know. My insensibility is a diamond, my dear friend, tougher than the heart of His Majesty The Supreme Screenwriter, hidden everywhere yet never to be found. Everywhere and nowhere, yeah, the latest catch...`

He suddenly opened the window. The dark quickly burst, scented and treacherous. A bitterly whipping. The professor reeled, got up, put a hand on the shoulder of his guest. He pushed him, tenderly and bored, through the door.

`Are you back?` The blond at the desk whispered perplexed.

Retiree Matei Gafton smiled conspiratorially. He was family, as they say, he used to spend great time in the library but hesitated to explain himself.

`Yes, I did not go back home. My wife is tutoring in our house, until evening, I would bother her. About my friend and neighbour, he was gone to find the Great Screenwriter, the reader who came back to reading smiled, content with his joke.`

`I rested for a bit, in a park. It is a violent spring, I would say... the distinguished reader added, conspiratorially and shy,

îndreptându-se spre locul său obișnuit, în fund, lângă fereastră.

Pe masa domnului Matei Gafton se înălțară, curând, coloane de cărți și ziare vechi.

Activitatea Ministerului Afacerilor Interne sub regimul domnului Mareșal Antonescu, Societatea Națională de Editură și Arte Grafice Dacia-Traian, 1943. Decret-lege octombrie 1940, reorganizarea Sportului Românesc, Decret octombrie 1942. Propagandă, Primejdie. Existența și interesele statutului, 1940, 1942, 1943. Comisari de românizare, pedepse de înaltă trădare, moartea pentru deportații care se întorc în țară în mod fraudulos, da, da, erau toate, Decretul privitor la interdicția căsătoriei cu străini și evrei, Processo Graziani, Agravarea pedepselor pentru înaltă trădare și spionaj, peste care se așezase Memoriul celor 65 intelectuali români adresat în aprilie 1944 lui Ion Antonescu, pentru ieșirea României din război, și, și. Și, da, da, erau și ziarele, da, da, și cărțile, bibliotecara știa deja meniul. Dar studiosul pensionar nu avea chef să-și continue, în acea după amiază, cercetarea. Primăvara sabotează lecturile și studiul: sala era pustie. Doar câțiva bătrâni

heading towards his usual place, in the back, next to the window.`

Soon piles of books and newspapers erected on Matei Gafton's table.

The Ministry of the Interior's activity under mister Mareșal Antonescu's regime, Societatea Națională de Editură și Arte Grafice Dacia-Traian⁴, 1943. Decree-law of October 1940, reorganisation of the Sportul Românesc⁵, decree of October 1942. Propaganda, Danger. The state's existence and interests, 1940, 1942, 1943. Commissars of Romanization, high treason punishment, death punishment for deportees who come back to their country fraudulently, yes, yes, they were all, the Decree regarding the prohibition of marriage between foreigners and Jewish people, Processo Graziani, Worsening punishment for high treason and espionage, on top of which there was lying the Memoir of the 65 Romanian intellectuals addressed to Ion Antonescu on April 1944, regarding Romania's retreat from war, and so on. And, yes, yes, there were the newspapers too, yes, and the books, the librarian already knew the menu. Yet the studios retiree did not feel like to continue his research in that

⁴ Romanian name of a communist publishing house

⁵ Romanian name of a communist newspaper

maniaci. Maniac putea fi considerat el însuși, cu aceste fișe și citate pentru o lucrare de nimeni cerută, nici așteptată, nici dorită. Îl durea capul. Nu, azi nu putea lucra. Primăvara să fie de vină... tulburarea, migrenele... o întâlnire întârziată, pentru care captivii îndelung dresați, iată, nu se dovedesc apți... Tumultul acesta zapăcitor, un miraj în care nu puteai avea încredere.

Domnul Gafton își duse, fără se vrea, mâna la frunte, să-și șteargă sudoarea. Un vârtej, da, da!

Se aplecă peste caietul deschis, decis să scrie. „Etica și echitatea trebuie să fie principii atât de legislație, cât și de viață, ale unei societăți noi. Funcționarii publici, de la cei mai mici la cei mai mari, ar trebui, primii, să le respecte. Un exemplu doar: pachetul primit de curând de la un fost coleg. Ei bine, am verificat conținutul menționat de avizul poștal argentinian. Dispăruseră unele dintre articolele enumerate în avizul de expediere.” Da, își recunoscuse, scârbit, cuvintele.

Rupse foaia, o aruncă la coș. Altă pagină plină, ciorna altei scrisori. „Nu practic anonimele, cum observați. Îmi asum

afternoon. Spring sabotages the reading and the studying, the room was deserted. Only a few old maniacs. He could be taken as a maniac too, with these files and quotes for a piece of work which no one asked for, nor waited for, nor wanted. He had a headache. No, he wasn't able to work today. It could be the spring's fault... the disquiet, the headaches... a late meeting for which trained prisoners, there, prove they are not able for... This confusing rumble, a mirage you cannot trust.

Mister Gafton took the hand to his forehead, involuntarily, to wipe the sweat. A whirlpool, yes, yes!

He bent over the opened notebook, determined to write. `Ethics and equity should be law principles and life principles as well, in a new society. The clerks, from the most insignificant to the most important ones should follow them first. This is just an example: the package recently received from a former colleague. Well, I checked the content mentioned by the Argentinian post-order. Some of the articles mentioned on the export shipping bill were gone.` Yes, he could recognise, disgusted, his own words.

He tore the page and threw it to the bin. Another full page, the draft of another letter. `As you can see, I sign the

răspunderea pentru micile mele reclamații și sugestii. Mici, poate, dar importante. Ceea ce depinde de noi trebuie corectat, îmbunătățit. Măcar ceea ce depinde de noi. V-am mai sesizat calitatea lamentabilă a ascensoarelor care poartă marca ASCENSORUL. Ei bine, alaltăieri..." Îi era silă, da, trebuia să recunoască. Silă și neputință de a renunța, totuși, la aceste mesaje frumos caligrafiate, prin care își semnala lumii existența, perseverența, falimentul.

Privi departe, nicăieri, înainte de a se apleca, din nou, îndârjit, asupra cuvintelor: „La Ecarisaj se practică, stimați tovarăși, un obicei pe care nu numai iubitorii de animale îl consideră inadmisibil. Legal, se admite un termen de trei zile pentru ca posesorii animalelor pierdute să le recupereze. Singura cale de a afla dacă animalul e în captivitate este de a vizita această instituție. Dar accesul aici e interzis, oamenii stau zadarnic la poartă, gata să plătească taxa pentru recuperarea ființei pierdute. Tovarăși, sfidarea cu care se încalcă dreptul elementar..."

În parcul spitalului, pacienții ieșiseră la plimbare. Doctorul se așezase pe o bancă. Își scoase ochelarii, își frecă

letters with my name. I take responsibility for my little complaints and suggestions. Little, maybe, yet important. If it is in our power we have to correct and improve everything. At least what it is in our power. I have already made a complaint for the pitiful quality of the lifts which read ASCENSORUL. Well, the day before yesterday...` He was disgusted, yes, he had to admit it. Disgust and inability to give up these beautifully hand written messages, though, through which he let the world know about his existence, perseveration, failure.

He gazed at nowhere, before bending again, bitter, over the words: `At Ecarisaj, comrades, it has gotten into a habit which the pet lovers and not only them consider it intolerable. Legally, the owners of the lost pets have three days at hand to reclaim them. The only way to find out if the animal is in captivity is to visit this institution. Yet the access is prohibited and people are waiting, in vain, at the gate, ready to pay the fee to reclaim the lost being. Fellows, this elementary right is infringed with such a defiance that...`

In the hospital park, the patients had gone for a walk. The doctor was seated on a bench. He took off his glasses, rubbed

fruntea, își descheie halatul, încerca să se destindă.

Dunga bărbii negre transpirase. Își șterse barba subțire cu batista. Încerca să uite oboseala. Încolăci brațele scurte pe burta proeminentă, se lăsă pe spate. Măinile erau moi, umerii moi, dar scurtele picioare deveniseră de plumb. O dulce amețală îi învălui relaxarea.

Asistenta adusese o ceașcă de ceai rece și un cornet de hârtie plin cu pastile. Doctorul își trecu din nou palma peste barba neagră, își puse ochelarii fumurii. Înghiți pumnul de pastile. Sorbi lent din ceai.

—Sunteți obosit. Nu prea vă menajați...

—Ei, menajare! Facem față, cum se zice.

—Fumați prea mult. Și mâncați pe apucate și dormiți puțin. Doar știți că inima... n-aveți voie. Faceți tot ce nu-i permis, ca un pacient care nu știe despre ce-i vorba.

—Tocmai că știu. Subitul e soluția.

Urmă o lungă tăcere. Briza parfumată și vicleană, o lungă

his forehead, unbuttoned his doctor's coat. He was trying to relax.

His face was covered with a black beard dripping with sweat. He wiped his thin beard with the handkerchief. He was trying to ignore his exhaustion. He tried to cross his short arms over his bulging belly, and leaned backwards. His hands were limp, his shoulders were limp, but his short legs had become lead heavy. His moment of relaxation was doubled by a pleasant dizziness.

The nurse had brought a cup of cold tea and a paper cone filled with pills. Again, The doctor wiped his black beard with his palm, put his tinted glasses on. He swallowed the handful of pills. He slowly took a sip of tea.

‘You are tired. You are not taking care of yourself...’

‘Nonsense! I’m trying to cope, as they say.’

‘You smoke too much. And you barely eat and you do not sleep enough. You know that your heart... you should not be doing this. You do all the things you should not do, as if you were a patient who does not know what this is about.

‘That is the thing: I know. A quick end is the key.’

Long moments of silence followed. The scented and

coadă invizibilă de păun, pe cerul diafan. Da, zumzetul efemeridelor, asaltul rebel al primăverii, nebuneștiile ei provocări. Veneau parcă din altă vârstă, din altă lume.

Asistenta contempla cerul, dar tresări, dintr-odată.
—Să vă citesc ceva. Să vedeți unde se poate ajunge.

Mâinile ei scurte, cu degetele pline de inele, despăturiră revista pe care o ținuse sub braț.

Marga nu părea să asculte. Vocea femeii devenea tot mai puternică.

— „Cei ce încearcă să intervină sunt bruscați de către huligani. Sunt alertate organele de ordine... descind la fața locului. Îndeamnă la liniștirea spiritelor și se retrag.” Auzi, dom’ doctor, „îndeamnă”. De parcă... ce să mai vorbim. Auziți, ascultați mai departe. „Devastarea apartamentului continuă. Lucrătorii miliției revin, apelează din nou la liniște, se retrag.” Auziți, „apelează”... Reprezentanții ordinii revin pentru a treia și ultima oară. Banda părăsește terenul abia când se plictisește, când obosește.”

Vocea se opri, dar ascultătorul nu reacționează. Parcă somnola. Nu, nu somnola.

cunning breeze, a long invisible peacock tail, on the diaphanous sky. Yes, the ephemerides’ murmur, spring’s rebellious attack and its mad challenges. One would say they all were coming from another age, from another world.

The nurse was gazing at the sky, but she startled.

‘Let me read you something. To see what people are capable of.’

Her short hands, with lots of rings on her fingers, opened the magazine she placed under arm.

Marga looked like he was not listening. The woman’s voice got louder and louder.

“Those who try to intervene are bullied by hooligans. The police have been alerted... they arrive on site. They advise people to calm down their spirits and they leave.” Do you hear that, doctor? ‘they advise’. As if... never mind. Listen, there is more. ‘Vandalizing the flat keeps happening. The police officers come back, ask people to calm down, and leave.’ Do you hear that, doctor? ‘They ask’. ‘The representatives of the public order come back for the third and last time. The gang leaves the premises after they get sick and tired.’

The voice stopped yet the listener did not respond. As if he was half asleep. No, he was half asleep.

—Am impresia că avem un musafir, se auzi șoapta doctorului.

Pe alee înainta o doamnă scundă, zveltă, într-un taior cafeniu. Un mers apăsător, bocănit. Sora o recunoscuse, desigur, imediat, dar reluă, nepăsătoare, lectura. „Incredibil, dar lucrurile așa s-au petrecut. În plină zi, sub ochii unui întreg cartier și...”

Medicul se ridicase deja. Își aranjase ochelarii pe nas, să nu i se vadă ochiul lipsă, zâmbea, zâmbea și tânăra doamnă, își strângeau mâinile. Asistentă ridică o clipă privirea de pe pagină și reluă, iritată: „La ora când scriem aceste rânduri, apartamentul cutare... din strada cutare... arată ca după bombardament, incendiu, cataclism”... Dolofana asistentă Ortansa se roti spre doctor, fără a se uita la vizitatoare. Își țuguie buzele groase, date cu roșu uleios.

—Rețineți, a fugit de acasă! Victima doarme pe la prieteni și pe la rude, așa scriu ăștia la gazetă. Victima se teme de repetarea agresiunii...

Nu se înțelegea dacă știrea aparținea tot textului sau era o

‘I believe we have a guest’, the doctor was heard whispering.

On the alley a short and slender lady, in a coffee-tinted suit was approaching. She was treading noisily. The nurse recognised her in an instant, of course, yet she resumed, her reading, indifferent. ‘Unbelievable, yet this is how it all happened. In broad daylight, while an entire neighbourhood was watching and...’

The doctor had already stood up. He had put on the glasses, so you could not tell he was one eyed. He was smiling, the young lady was smiling too, they shook their hands. The nurse stopped staring at the page for a moment then continued, annoyed: ‘At the moment we are writing these lines, the flat I don’t know which one... on the street I don’t know which one... looks like it was involved in a bombardment, fire, cataclysm’... The chubby nurse, Ortansa, turned to the doctor, without looking at the visitor. She peaked her thick lips, painted in oily red.

‘Pay attention to this, she ran away from home! The victim is sleeping at her friends or relatives, that is what they say in the paper. The victim is afraid the aggression will happen again...

One could not tell if the news belonged to the article too,

completare personală.

—Poftim, unde am ajuns! Parcă văd că o avem clientă pe nenorocită. Victima ajunge la noi, nu demenții ăia care voiau să-i dea foc. Ția n-au nici pe dracu', să știți. Nu-i internează nimeni la nebuni, cum ar trebui...

Devenise furioasă, îi privea pe cei doi ascultători indiferenți, de parcă ar fi fost amestecați, vinovați, îi îngloba, de fapt, într-o mai vastă nemulțumire.

Se aplecă, strânse de pe bancă farfurioara, ceașca de ceai, punga în care fuseseră pastilele. Rămase cu ele în poală, nu se mișcă. Se așezase, destinsă, privea norii ușori, violeți și zâmbea. Amurgul, norii gonind pe cerul primăvăratec... dar doctorul părea să nu observe, atent la nou-venită.

Marga privea doar spre musafiră. Irina înțelese, zâmbi. Doctorul o luă tandru, după umeri, îndreptându-se spre cabinet.

O zi lungă, sucită. O zi care o rotise și o sucise, până la amețală. Simțise, de câteva ori, nevoia de a se reculege în liniștea unei biserici, dar nimerise, până la urmă, în cabinetul lui

or it was a personal comment.

‘Great Heavens, what a world! I am afraid we will have to treat the poor lady. The victim gets to be locked up, and not the madmen who wanted to set her in fire. They are not a halfpenny the worse for it, you know. They will not be locked up, as it should...

She got angry and looked at the two listeners who were indifferent as if they were a part of it, as if they were guilty of something, she included them, actually, in a bigger discontent.

She bent down, picked up the saucer, the tea cup, the bag where the pills were, from the bench. She stood there with them in her hands, she did not move. She took a sit and she was watching the light and purple clouds. She was smiling. The dusk, the clouds racing on the spring sky... yet the doctor seemed not to have noticed her, paying attention to the guest.

Marga was looking only at the guest. Irina got it, then smiled. The doctor tenderly took her by the shoulders. They were heading to the doctor's surgery.

A long and twisted day. A day she turned upside down until got confused. She felt, a few times, the need to meditate in a silent church, but she found herself, eventually, in Marga's

Marga.

Dimineață, în stația de autobuz, o stăpâneau cuvinte-refren, cadențând anapoda, un fel de transă idioată. *Din punctul de vedere al morții... punctul punctul punctul... punctul de maximă vedere, noaptea perfect limpede, morții absenți, ca și viii... punctul fix, final, iluminare și orbire.* Ca un descântec. Un fel de impuls senil, un biet punct abia vizibil, revenind, revenind. Iluminare, orbire, da, da, un ac fosforescent al neantului, noaptea perfect limpede, morții absenți, ca și viii, da, da.

Zgomote. Gureșe groase gingașe. Auzea, undeva, departe, spectacolul lumii. Camioanele, tramvaiele, roțile biciuind vâj-vâj asfaltul, vocile rebele, fluierul agentului de circulație, cutia de conserve, rostogolită, sirena Salvării, surdina istericelor cozi la ziare și cartofi și hârtie igienică și aspirine.

Deschise ochii: un convoi de copii de grădiniță se alinia în dreptul traversării spre parc.

Ființă a zilei. Așa eram. Noaptea mă speria. Mlaștină vicleană, barbară.

surgery./office

In the morning, at the bus stop, chorus-words took over of her, they had an abnormal rhythm, some sort of an idiot trance. *From the Death's point of view... point point point... his highest point of view, the night perfectly clear, the absent dead people, and the living ones too... the fixed and final point, enlightenment and blindness.* Like a magic spell. Like a senile impulse, a poor and barely visible point, coming back again and again. Enlightenment, blindness, right, right, a phosphorescent needle of the nothingness, the perfectly clear night, the absent dead people and the living ones too, right, right.

Noises. Delicate big noises. She heard the world's show from somewhere far away. The trucks, the trams, the wheels whipping the street, the rebellious voices, the traffic police whistle, the can rolling, the Ambulance siren, the muted hysterical newspapers and potatoes and toilet paper and aspirin queues.

She opened her eyes: a convoy of kindergarten children was lining up next to the crossing to the park.

A daylight being. That was me. The night scared me. Cunning and barbarian swamp.

Solară și concretă eram, gata să mă prind de orice este vizibil, viu... când oare când s-a schimbat totul. Livrată acum nopții, singurul refugiu. Timpul și geografia nopții mi-au înlocuit zilele. Acum, în plină orbire toridă, fața mea nici n-ar putea fi recunoscută.

Stopul schimbase roșul în verde. Coloana de copii porni, sfios. Zâmbete mici, mânuțe strânse una în alta. O educatoare îndesată dădu semnalul pentru cântec. Un susur lungit, subțire, pic pic, moale, obosit, anesteziat. Convoi de umbre. Clătinate, somnolente.

Irina închise iar ochii, strânse cu violență pleoapele, îi redeschise. Traversă, urcă panta pavată spre parc. Se așează pe prima bancă, sub o boltă de crengi.

Scoase ziarul din poșetă, îl despături. VIAȚA NOASTRĂ. Ziarul Asociației. Titlul mare, cu litere roșii, îl știa de ani de zile. Lozinca deasupra titlului: Proletari din toate țările, uniți-vă! Imprimată pe toate ziarele și revistele țării, în toate birourile și școlile și spitalele.

Reciti o dată și încă o dată chemarea. De parcă ar fi întâlnit

I was solar and material, ready to cling to everything was visible, alive... I wonder when everything changed. I am now delivered to the night, my only refuge. The time and the night's geography replaced my days. Now, in hot broad day blinding light, my face cannot be recognised anymore.

The red light went green. The column of children started crossing the street, shy. Small smiles, holding little hands. A chubby teacher gave the signal for singing. An elongated murmur, in low voice, soft and tired, put to sleep. A convoy of shadows. Staggering, somnolent shadows.

Irina closed her eyes again, se violently kept her eyelids together, then opened them. She crossed the street, went up on the paved hill to the park. She sat down on the first bench, under an arcade of branches.

She took the newspaper out of the purse, she unfolded it. VIAȚA NOASTRĂ⁶. The Association's newspaper. Big title, with red letters, she knew it for years. The banner above the title: Workers of the world, unite! Printed on every newspaper or magazine in the country, in every office or school or hospital.

She read again and again the banner. As if she met for the

⁶ Romanian name of a communist newspaper, Our life.

pentru prima dată scandarea ei urgentă, viguroasă, care soma un răspuns. Ce-ar fi dacă, ce-ar fi dacă... se trezi, murmurând. Unire, unire urgentă, ce-ar fi dacă...

„Sarcinile complexe ale Asociației, noile exigențe din etapa actuală. Indicațiile și orientările Secretarului General privind rolul organizațiilor de masă și obștești în înfăptuirea politicii generale.”

Întoarse pagina, hârtia proastă aproape se fărâmiță, cerneala îi murdărise deja degetele. „Titlul de cel mai bun lăcătuș al Asociației. Omagiu conducătorului iubit. Sărbătoarea muncii. Fotografia emérit al Asociației. Educarea membrilor în spiritul eticii și echității socialiste.” Pagina următoare: „Două decenii de la Congresul al Nouălea. Profesionalizarea și integrarea în producție a deficienților.” Și așa mai departe. „Relații de prietenie și colaborare cu asociațiile similare din celelalte țări. Campionatul de fotbal al Asociației deficienților. Spiritul eticii și echității socialiste. Lupta pentru pace și extinderea relațiilor externe. Testarea elevilor deficienți. Cerințele economiei socialiste. Protecția muncii. Expoziția de fotografii la Jubileul Asociației. Integrarea în muncă a

first time its urgent and vigorous scansion which summoned an answer. What if, what if... she found herself murmuring. Union, urgent union, what if...

“The complex tasks of the Association, the recent requirements at the current stage. The Secretary General guidelines and suggestions regarding the role played by the organisations for the public good in order to carry out the external politics.

She turned the page, the bad quality paper almost disintegrated, the ink already painted her fingers. “The title for the best locksmith in the Association. Homage to the beloved country leader. Work celebration. The emeritus photographer of the Association. Educating the members in the name of ethics and socialist equity.” On the next page: “Two decades from the Ninth Congress. Professionalization and integration of the people with disabilities.” And so on. “Friendship and collaboration relations with similar associations from other countries. The football championship of the Association of the disabled people. The spirit of the socialist ethics and equity. The fight for peace and the deepening of external relations. Testing the disabled students. The requests of the socialist economy.

deficienților. Omagiu conducătorului iubit...”

Ațipire, moleșală și pustiu și acreală leneșă, leneșă. Ar fi pus palmele pe un zid sacru, să-i simtă răceala, apoi să întrebe: „Suntem noi mai răi ca alții?” și să aștepte ecoul, ecoul vorbelor deșarte. Da. Și-ar fi fi lipit palmele împreunate pe zidul unui schit, să pună întrebări fără răspuns. O treziră vocile de alături.

—Hienă, asta era. I-a făcut directorului sute de reclamații. Îi striga în ședințe că și-a trădat clasa... Auzi, demagoaga! Cu două zile înainte de concediu, a chemat-o. Era ca un taur înjunghiat. Ești mai rea ca Tunsoiu, așa i-a strigat. P-aia n-o cunoști, a fost avansată demult la minister. O analfabetă, o afaceristă, trimitea oamenii să-i facă cumpărături, cerea la toți cadouri, lua bani de la oricine. Așa i-a strigat, ești mai rea ca Tunsoiu! Te-am ajutat, ți-am salvat căsnicia, te-am promovat, te-am apărat de reclamații, te-am trimis în străinătate, am șters povestea cu șoferul ăla. Dar ai făcut din serviciul duminică un grajd, un closet public, să borască fiecare când vrea... A fost cu

Labour protection. The photographs exhibition at the Jubilee of the Association. Integration of disabled people into the workplace. Homage to the beloved country leader...`

Dozing, lassitude and wilderness and very lazy bitterness. She would have put her palms on a sacred wall to feel its coldness, and then asked: `Are we worse than others?` and waited for the echo, the echo of forlorn words. Right. She would have put her palms on the wall of a hermitage, and asked questions with no answers. The voices next to her had waken her up.

`Hyena, that is what she was. She made several complaints about her manager. She would yell at him during meetings that he had betrayed his class... Can you believe her, the demagogue! Two days before the holiday, he called her. He was like a stabbed bull. You are worse than Tunsoiu, that is what he told her. You do not know her, she got promoted to the minister a long time ago. She was an illiterate, a "business woman", she made people do her shopping, she asked for presents, she took money from everyone. That is what he told her, you are worse than Tunsoiu! I helped you, I saved your marriage, I got you promoted, I made the complaints go away, I

țipete, s-auzea și pe sală.

Ghemuită peste poșeta din poală, Irina nu se mișcase. Ca și cum n-ar fi simțit când se așezase duduile alături. Nici ele nu o luară în seamă.

Vocile ondulau, clipocind, parcă. Cea de la celălalt capăt al băncii avea un timbru puternic, adânc.

—Directorul i-a strigat: marș. Auzi, marș afară, așa i-a strigat. Cred că i s-o fi făcut și lui frică, după aia ea reprezenta Partidul, Bretan așa se prezenta: Partidul. Mare curaj s-o dea afară, se putea interpreta insultă... doar știi, lucrurile se pot întoarce rău, nu mai ai pe unde scoate cămașa.

Irina se ridică, vrăbiuțele tăcură.

„Sutem mai răi ca alții?”, era gata să întrebe neantul. Da, ar fi răspuns și apoi ar fi spus: Nu, neștiind care dintre răspunsuri e mai trist, și ar fi sfârșit prin acel „nu știu” mai apăsător decât oricare și și-ar fi reamintit jocurile profane ale furnicarului... fabricarea untului, nituirea vapoarelor, coaserea

made people forget the story with that driver. Yet you made a stable from your job, a public toilet, for everyone to barf whenever they want... There was shouting, you could hear it from the hall.

Bent over the purse in her lap, Irina made no move. As if she had not noticed the ladies had sat next to her. They ignored her as well.

Their voices waved as if they were rippling. The lady from the other side of the bench had a deep voice.

The manager shouted “shoo”. Can you believe it, shoo, that is what he shouted. I think he got scared too, after all she represented the Party, she introduced herself as a Frenchman: The Party. He had a lot of courage to fire her, it could have been taken as an insult... you do know that things could turn up bad and you could not find a way out.

Irina stood up, the sparrows quietened.

‘Are we worse than others?’, she was about to ask the nothingness. Yes, she would have answered and she said: No, without knowing which answer is sadder, and she would have ended giving the ‘I don not know’ answer which is the most consuming of all and she would have remembered the profane

uniformelor, dansul, discursurile, agrafe bicilete peruci discuri cravate trenuri conserve sutiene tunuri cărți, competiția inventivă a zădărniceii.

—O, ooo, Ina!... de zece ani nu te-am văzut.

Domnul o bătuse, ușor, pe umăr.

Irina răsfoia, la un stand de cărți, în stradă, un ghid al plantelor medicinale. Leacuri vechi, semințe și ierburi.

Bărbatul era înalt, spân, palid. Buze groase, nas mare, chelie în creștere, ochelari. Costum cacao, cravată cafea, fața albă, de lapte.

—Parcă nu purtai ochelari... îngână, zăpăcită.

Ștefan Olaru, inginerul. Șef de promoție. Ambițiosul care luase, prin efort și îndârjire, locul întâi, cuvenit altuia, celui care era însă prea boem și nepăsător.

Deci, Ștefan, zis Fănică... trăise cu Laura, mititica pentru care își tot trăgeau pumni amatorii, apoi, scurt, cu Nora, apoi se însurase, surprinzător, cu Salomeea, fecioara uscată, căreia i-a turnat rapid doi miopi rotofei, apoi o părăsise, pentru o tânără

games of the anteater... the butter making, the ships riveting, the uniforms sewing, the dancing, the speeches, the clips, the bikes, the wigs, the disks, the ties, the trains, the tins, the bras, the cannons, the books, the creative contest of the futility.

‘O, ooo, Ina!... I have not seen you for ten years.’

The gentleman patted her gently on the shoulder.

Irina was browsing a guide on medicinal plants, at a booth, on the street. Old cures, seeds and weeds.

The gentleman was tall, bald, pale. With thick lips, he was going bald, and he was wearing glasses, a cocoa brown suit, cocoa brown tie. He had a milky-white face.

‘You were not wearing glasses... she whispered, muddled.

It was Ștefan Olaru, the engineer. The valedictorian. The ambitious student who worked so hard and was so persistemnt that graduated with the highest marks, though it ought to have been someone else who was too bohemian and did not care that much about it.

So, Ștefan, a.k.a Fănică... had a relationship with Laura, the short girl all the amateurs would have died for, then, for a short time, with Nora, the he got married, surprisingly, with Salomeea, the skinny virgin with whom he soon had two

îngeră handbalistă, frumoasă, masivă, lascivă, eficient. O fi reușit, cine știe, să-și valorifice calitățile. Da, nu se văzuseră din tinerețe. Își aminti de Gafton și de doctor și de Tolea, lunaticul, de toate visele vechi.

—Nu te-ai schimbat, observă, plictisit, bărbatul. Citești, mai citești? Semn de nefericire, lectura, nu? Irina depuse broșura pe care o ținea în mână, se lăsă privită, îl privi, atent.

—Tu ai depășit această nefericire?

—Nu chiar, nu chiar! Dar rămân la clasici. P-ăștia noi nu-i înțeleg. Viața-i mai simplă. Mult mai simplă... cere și dă. Un cod clar.

—Ție ți-a dat? Pari mulțumit.

—Vezi, vezi, ai și scos vorbele mari! Efectul lecturilor... Ce-i aia mulțumit, nemulțumit? Doar suntem intelectuali, nu? Vrei să mă plâng că am ulcer sau că nu găsesc carne sau brânză sau ace? Sau că am stat și eu, ca toată lumea, într-un apartament

chubby myopic children, then he left her, for a young engineer woman who played handball; she was beautiful, voluptuous, lascivious, efficient. Who knows, maybe he succeeded to show his qualities. Yes, they were not obvious when he was a young man. He remembered Gafton and the doctor, and Tolea, the lunatic, and all the old dreams.

You have not changed, the man noticed, bored. Are you reading, are you still reading? Reading is a sign of unhappiness, isn't it? Irina put down the leaflet she was holding in her hand. She let him watch her, she watched him, carefully, too.

‘Have you overcome this unhappiness?’

‘Not really, not really! Yet I still prefer the classics. I do not understand the new ones. Life is simpler than that. Much simpler... it asks for something and it gives something back. It is a clear code.

‘Have you been given something back? You seem content.’

‘You see, you see, you talk big words! The result of the reading... What means being content or not being content? We are intellectual people, aren't we? You want me to complain about having ulcer or that I do not find meat or cheese or

neîncălzit iarna asta? Lămâi și hârtie igienică și aglomerație la autobuze? Despre asta vrei să vorbim, despre asta? Nu, dom'le, nu. Nu cobor așa jos, să știi! Vezi, intelectualii încă n-au înțeles că...

Irina zâmbi, Fănică uitase că vorbise în numele infamei categorii, dar n-avea chef să-l întrerupă.

needles? Or that I lived in an flat without heating, as everybody did, last winter? About lemons, toilet paper and crowded buses? That is what you want us to talk about, about that? No, thanks. I am not going that path, you should know that! You see, the intellectual people have not understood yet that...

Irina smiled, Fănică forgot he had been speaking in the name of the despicable category, but she did not want to interrupt him.

Interviu cu Norman Manea

VP: *Cum ați început să scrieți? Și ce anume v-a atras în această lume a scrisului? Cui ați arătat primele dumneavoastră însemnări? Ce feedback ați primit și în ce măsură acesta v-a influențat să deveniți scriitor?*

NM: Poezia a venit cu pubertatea. Întâi, ca un „discurs amoros” adresat unei colege de clasă, apoi ca fascinație infantilă față de Utopia comunistă, exprimată în versuri publicate în 1949 (!) în revista Pionerul și în ziarul local din Suceava Zori noi. Am continuat cu versuri emise în taină, până în 1986 când i-am trimis 4 schițe, în proză, lui MR Paraschivescu la revista avantgardă Povestea Vorbii care l-au entuziasmat și mi-a acordat „botezul focului”.

VP: *Eu la 26 de ani citesc Norman Manea. Ce citea Norman Manea la aceeași vârstă?*

NM: Când aveam 26 de ani (în 1962!) eram tânăr inginer stagiar la Ploiești și lucram pe șantier, în schimb de noapte, cu deținuți (!). Nu prea era timp de lectură dar eram deja un cititor

Interview with Norman Manea

VP: *What made you start writing? What drew you in the world of writing? To whom did you show your first writings? What feedback did you get and what role played that feedback in making the decision to become a writer?*

NM: I started writing poetry when I was a teenager. In the beginning, as an `amorous speech` addressed to a girl in my class, then as a childish interest for the communist Utopia, expressed in poems which were published in 1949 (!) in the Pionerul magazine and in the local newspaper in Suceava, Zori noi. I continued with poems written in secret, until 1986 when I sent four sketches in prose, to MR Paraschivescu for the avant-garde magazin called Povestea Vorbii, which excited him so much he gave me the `test of fire`.

VP: *At the age of 26 I read Norman Manea's books. What did Norman Manea read when he was at the same age?*

NM: When I was 26 (in 1962!) I was a young intern engineer in Ploiești and I used to work on site, in the nightshift, with the prisoners. I didn't have much time for reading, but I

asiduu și citeam ce apucam, cu aviditate, mai ales că se anunța deja așa numita perioadă de „relaxare„ culturală a regimului.

VP: *Care sunt cărțile sau autorii care au marcat viața dar și opera lui Norman Manea?*

NM: Camil Petrescu, Blecher, Babel, Proust, Kafka, Sabato, Faulkner, și lista ar putea continua mult.

VP: În „Plicul negru”, doctorul Marga îi adresează Irinei următoarea întrebare: „Semn de nefericire lectura, nu?” E adevărat? Dar scrisul?

NM: Am spus de mai multe ori că scrisul (ca și arta, în genere), sunt boală și terapie, simultan.

VP: *Tinerele generații sunt blamate că s-au îndepărtat de lectură. Ce credeți că a determinat acest lucru?*

NM: Evoluția socială, multele oferte de utilizarea timpului liber (îngustat, de altfel, acesta), modernizarea și diversificarea comunicării instantanee etc etc.

was already keen on reading and I used to read everything I laid my hand on, with greed, especially giving the fact that the so-called cultural „relaxation„ time of the regimee was about to come.

VP: *Which books made an impact on the life and work of Norman Manea?*

NM: Camil Petrescu, Blecher, Babel, Proust, Kafka, Sabato, Faulkner, and the list can go on.

VP: *In the novel The black envelope, Marga, the doctor, ask Irina the following question: `Reading is a sign for unhappiness, isn't it?` Do you think it's true? What about writing?*

NM: I have said many times before that writing (and art, generally speaking) is sickness and therapy at the same time.

VP: *Young generations are being blamed for estranging from reading. What do you think made this thing happen?*

NM: Social evolution, the numerous ways to spend their free-time (which is little, by the way), modernisation and diversification of instant communication etc. etc.

VP: *Operele dumneavoastră au fost traduse în mai multe limbi. Ce părere aveți despre „traducere”? Vine în ajutorul originalului sau mai degrabă îl împiedică să ajungă la cititorii străini?*

NM: Totul depinde de calitatea traducerii, într-o perioadă când mercantilismul a invadat și piața culturală. Dar nu există alt mijloc, în afara traducerii, de conexiune la alte limbi și culturi.

VP: *Your books have been translated in many foreign languages. How do you feel about `translation`? Does it come in handy to the original text or is it rather an obstacle to the foreign readers' hearts?*

NM: It depends on the translation's quality, nowadays when mercantilism has taken over the cultural market too. Yet, there is no other way, besides translation, to make connections between foreign languages and cultures.

